

„MEDIU CURAT – CLIMA ȘCOLAR CURAT CU CREATIVITATE”
PRACTICI DE MEDIU ÎN EDUCAȚIA ȘCOLARĂ”

2023-1-NO01-KA 220-000159229

Sustenabilitatea în programa de literatură la liceul grecesc

Interval de vârstă: 15-18 ani (clasa I și clasa a III-a de liceu)

Introducere:

Literatura este legată de experiența umană și ne lărgeste orizonturile și capacitatea critică pentru a ne conduce la înțelegerea noastră înșine și a lumii în care trăim. Pentru realitatea greacă, natura, viața la țară, precum și viața la oraș, peisajul grecesc în general, ocupă un loc important în producția literară. Uneori ca simbol și alteori ca decor pentru acțiune, alteori ca metaforă pentru o stare emoțională și alteori ca purtătoare a valorilor supreme, natura are infinite reflexii în literatura greacă modernă. Și, bineînțeles, devine o ocazie de a inspira compozitorii muzicali sau de a o combina cu pictura, teatrul sau cinematografia.

Printr-o varietate extinsă de texte despre natură și locul omului în ea, rolul literaturii apare ca fiind strategic, deoarece dezvoltă un repertoriu de forme, moduri și convenții simbolice care facilitează abordarea analitică a aspectelor lumii preexistente și a celei care înconjoară.

elevilor, consolidându-le atitudinea critică față de modul în care literatura prezintă semnificații și valori.

De ce este important:

1. Dezvoltarea relației critice și creative a elevilor cu mediul înconjurător

Obiectivul fundamental al predării literaturii în liceul grecesc este educația critică în cultura modernă.

Dezvoltarea unei relații critice și în același timp creative a elevilor cu mediul natural, social și cultural modern, precum și întărirea simbolică a subiectivității tuturor elevilor îi transformă în cetățeni suspicioși și activi și producători de cultură. Aceasta înseamnă că punctul de plecare îl reprezintă problemele și caracteristicile lumii moderne, complicate și greu de înțeles. Una dintre aceste probleme, dezastrul ecologic, necesită conștientizare și vigilență imediată, adoptarea unor valori și practici și întreprinderea de inițiative și acțiuni.

2. Conștientizarea mediului

Cursul de Literatură vine să vorbească indirect despre ceea ce vedem sau trăim, să scoată la iveală îngrijorarea ecologică a planetei și să declanșeze semnale de alarmă, pe care adesea nu le auzim. Incendiile de mai multe zile care nu se sting, vânturile furtunoase, inundațiile care îngroapă sute de acri în noroi, creșterea temperaturilor, poluarea apei și a aerului, substanțele chimice din alimente și alte fenomene similare ar trebui să ne trezească pentru a ne opri marșul frenetic spre autodistrugere.

3. Conectarea lecturii cu experiențele și valorile personale.

Elevii le pun întrebări/subiecte de discuție critice despre problemele abordate de texte.

Aceste întrebări funcționează ca axe sau centre de interacțiuni și conversații între elevi, ca personalități libere atât în dimensiunea lor intelectuală, cât și în cea emoțională.

Curs: Limba și literatura greacă modernă - Clasa I (15-16 ani)

Obiectiv: Înțelegerea, interpretarea și abordarea critică a textelor literare, astfel încât studenții să investigheze modul în care sunt reprezentate percepțiile, atitudinile, ideile și prejudecățile despre natură și mediu.

Subiecte cheie:

- Concentrându-se pe omul de rând, problema unei vieți împăcate cu natura, autosuficiența spațiului natural, austeritatea și căutarea de către om a substanței vieții din spatele aparenței. • Efectul naturii asupra sufletului uman în formele de viață anterioare, în contrast cu modul modern de viață și organizarea socială. Literatura trecutului, ca o transcendere complexă a realității, poate oferi, printre altele, o perspectivă asupra percepțiilor naturii în alte timpuri. Cum înțelegeau oamenii existența lor socială în raport cu resursele naturale? Care era percepția lor asupra peisajului?

Contactul cu natura ca o cale de ieșire pentru calitatea vieții personale și redefinirea socială.
reevaluarea comportamentului nostru față de natură și schimbarea stilului de viață.

Activități:

Interpretarea și abordarea critică a textelor cu scopul de a investiga modul în care ideile, percepții, prejudecăți despre om, societate și lume.

- Abordarea dimensiunii istorice a condiției umane, adică a modului în care momentul istoric formează conștiințe, valori și identități și definește relația indivizilor cu mediul lor și parcursul lor individual.

- Producerea discursului în sala de clasă •

Prezentarea unor lucrări individuale și/sau de grup.

Încurajarea elevilor să propună texte cu conținut similar pentru discuții și prezentări în clasă

utilizarea încercărilor lor interpretative pentru a-și fundamenta pozițiile

- proiecția de filme bazate pe opere literare de interes ecologic

elevii ascultă poezii puse pe muzică

- Discuții în clasă despre importanța protecției mediului

Tipologia activităților: Lecții, Discuții ghidate, Laboratoare practice, Laboratoare creative, proiecții de filme, ascultare de muzică

Exemple:

1. Extras din opera lui Dionisios Solomos „Asediații liberi”

„Asediații liberi” se numără printre operele de vârf ale lui Dionisios Solomos și ale poeziei grecești moderne în general. Subiectul său este lupta eroică a cetățenilor din Messolonghi, în timpul celui de-al doilea asediu al orașului de către otomani (1825-1826), până la ieșirea disperată. Pornind de la evenimentul istoric specific, poetul revine la lupta omului pentru moralitate și libertatea sa interioară. În poem, culmea sufletului omului și, în același timp, sentimentele naturale (dragostea, dragostea maternă, exaltarea gloriei, filantropia și dragostea pentru lucrurile bune ale naturii) sunt evidențiate în toată intensitatea lor, în timp ce sunt acoperite de umbra morții. În pacea cerească, poetul îi exaltă pe asediați, astfel încât „toate lucrările, cuvintele și reflecțiile lor să fie asemănaute cu cea mai frumoasă și mai dulce creație a naturii”.

Tentația (fragmentul nr. 6 din Diagrama C)

Dragostea a dansat cu blonda Aprilie,
Și natura și-a găsit timpul bun și dulce, Și în umbra
care a izbucnit și a închis roua și mirosurile
Cântec de păsări inaudibil și leșinat.
Ape pure și dulci, ape grațioase,
Se varsă în abisul parfumat, Și iau vițelul ei și
își lasă roua, Și totul în soare arătând bogățiile izvorului
lor, Aleargă încoace, aleargă încolo și se comportă ca privighetorile.

Viața izvorăște pe pământ, în cer, în valuri.
Dar în lac apa, liniștită și albă, Liniștită oriunde
vezi, și atât de albă până la fund, Fluturile se juca cu o mică
umbră necunoscută, Care i-a parfumat somnul în crinul sălbatic.

Înfrișat de lună, prietene, spune-mi ce vezi în seara asta
Noapte plină de minuni, noapte plină de magie!
Fără pământ, cer și mare să sufle, Nu la fel de mult
cum albina o face lângă floare, În jurul a ceva nemișcat ce
albește în lac, Singura luna plină se mișca, Și o fată frumoasă
iese îmbrăcată în lumina ei.

Sarcini

- În primele două versuri temele principale sunt Iubirea și Primăvara. Cu ce imagistică sunt dezvoltate aceste teme în următoarele versuri ale fragmentului?
- Una dintre principalele caracteristici ale primei secțiuni este mișcarea; cum este exprimată și care este scopul ei semnificație? Care sunt principalele caracteristici ale celei de-a doua secțiuni?
- Justificați titlul pasajului, ținând cont de versetul nr. 14 „Sufletul tremură și „se ratează dulce pe sine” (Diagrama B, nr. 2).
- Poetul în Reflecțiile sale (nr. 5) își articulează dorința de a forma o scară de forțe care „asediază” locuitorii din Messolonghi și pe care aceștia reușesc să le învingă. Privind din nou diagramele B și C: a) rezumați aceste puteri, b) spuneți care dintre ele sunt naturale (referitoare la omul natural) și care morale (referitoare la partea morală a omului).

2. „Triseugeni”

(Fragment din piesa de teatru „Triseugeni”, scrisă și publicată în 1903 de Kostis Palamas)

Eroina, Triseugeni, este o tânără frumoasă care nu vrea să se supună nimănui. Cu toate acestea, se îndrăgostește de fiul dușmanului tatălui ei, armatorul și căpitanul Petros Floris. În fragment, ele discută despre nunta lor care se apropie.

[...] Vreau să alerg alături de tine, departe de orice popor, spre toate mărilor lumii. Încă din copilărie, ceva inexplicabil bubuia în mine. Soția lui Petros Floris și zâna golfului.

Nu mă întristau mereu pereții? Nu mă sufoca casa? Nu mă îmbolnăvea vecinătatea? Nu găseam mereu o ocazie să mă urc pe fereastră, să fiu pe stradă, să mă joc pe țârm, să aduc bărcile, să albesc hainele în râu, să secer la câmpie, să întind în arie, să plantez în livadă, să stau până târziu sub stele, să organizez festivaluri, să împlutesc dansuri, să mă bucur de bucuriile soarelui, să celebrez sărbătorile aerului? Și nu am trăit eu oare toată viața asta cu dorul din mine și cu așteptarea, nedormită, a unei vieți mai profunde și mai adevărate, mai libere și mai demne? [...]

Sarcini

- Cum afectează mediul natural sufletul eroinei? • Cum se integrează natura în psihicul eroinei?

- Ce mesaje despre influența naturii asupra sufletului uman transmite poetul?

Resurse

Pe lângă manuale, se folosesc următoarele resurse:

Depozite digitale aprobate sau propuse de Ministerul Educației și de Institutul pentru Educație Politică

- Scenariile educaționale pentru literatură de pe portalul web Proteas. <http://proteas.greek-language.gr/scenarios.html>

Centrul de Limbă Greacă: Index al resurselor și instrumentelor digitale pentru cursurile de limbi străine din liceu. http://www.iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/evretirio_2017_final.pdf

„Fotodentro” - Agregator național de conținut educațional <http://photodentro.edu.gr/aggregator/>

WWF: „Refracții ale naturii în literatura greacă modernă”

<https://www.contentarchive.wwf.gr/images/pdfs/pe/Fysi&Anthropos3.pdf>

Cantus firmus, Revista de Artă și Vorbire: „Ecologie în literatură”

https://cantus.firmus.com/2017/12/blog-post_41.html

Evaluare:

Participarea la clasă: Evaluarea implicării elevilor în discuțiile din clasă despre influența a mediului asupra vieții umane.

- Înțelegerea conținutului textelor și a valorilor pe care acestea le proiectează ca ghiduri pentru viața modernă.
- Activități de reflecție și dezvoltare a abilităților metacognitive: Elevii sunt rugați să descrie modul în care au lucrat, strategiile cu care au abordat textele sau abilitățile pe care le-au folosit pentru a ajunge la un rezultat mai bun.

Concluzie:

Literatura trecutului, ca o transcendere complexă a realității, poate, printre altele, oferi o perspectivă asupra percepțiilor asupra naturii în alte vremuri. Oferă o perspectivă asupra modurilor în care oamenii își înțelegeau existența socială în raport cu resursele naturale și asupra percepției peisajului, a spațiului urban și a utilizării tehnologiei. Printr-o combinație de activități, elevii vor începe să înțeleagă efectul mediului natural asupra minții și sufletului uman, astfel încât să acționeze pentru a-l proteja.

Curs: Limba și literatura greacă modernă – Modulul „Ecologie” - Clasa a III-a (17-18 ani)

Obiectiv: Interpretarea textului literar legat de ecologie, astfel încât studenții să poată formula un comentariu interpretativ. Comentariul interpretativ constituie o muncă personală, pe care studenții o întreprind pentru a reconstitui elemente din predarea sau lecturile anterioare.

Subiecte cheie:

- Rolul pe care comportamentul uman îl joacă în distrugerea mediului.
- Contactul cu natura ca o cale de ieșire pentru calitatea vieții personale și redefinirea socială.
reevaluarea comportamentului nostru față de natură și schimbarea stilului de viață.

Activități:

Interpretarea și abordarea critică a textelor cu scopul de a investiga modul în care ideile, percepții, prejudecăți despre om, societate și lume.

- Crearea unui comentariu interpretativ.
  - Prezentarea lucrărilor individuale și/sau de grup.
- Utilizarea încercărilor lor interpretative pentru a-și fundamenta pozițiile.
- Discuții în clasă despre importanța protecției mediului.

Tipologia activităților: Lecții, Discuții ghidate, Laboratoare practice, Laboratoare creative

Exemple: 1.

Nikiforos Vrettakos „Discurs de protest la o conferință despre poluarea mediului”

(Poezia lui Nikiforos Vrettakos este caracterizată de o dispoziție optimistă și o dragoste profundă pentru natură, viață și om)

Înainte ca atmosfera să fie poluată, domnilor, ar fi trebuit să se infecteze și altceva.

Cum și din ce saprofite

sau microorganisme poate că a început putrezirea pământului, nimeni nu poate

spune cu exactitate. Istoria este un lucru foarte dificil. A

început când

Europenii se luptau în China pentru opiu și pentru Hristos? Sau pe

vremea când negrii erau încărcăți ca prunele uscate, erau descărcați pe plaje în grămezi și

îi vindeau cu zece cenți bucata? Înainte? Atunci?

Ieri, când oribilul om de afaceri din Hades, cu crematoriile din furnale, susținea

că Dumnezeu l-a creat și că l-a plănuit destinul pe pământ, în timp ce

este incontestabil că Dumnezeu nu pune niciodată

mâna pe rahat?

Ce promisiune să le facem acum, domnilor, peștilor?

Cu siguranță am putea face asta astăzi, dacă

în timp organismele infectate ar fi

izolate, dacă mâinile necurate ar fi tăiate,

Dacă Statuia Libertății a fost golită la timp de sângele descompus pe care

îl are înăuntru. În fine, pentru că nu trebuie să

pierdem speranța, trebuie să facem ceva.

Undeva unde să evadăm.

Hai să acționăm oricum. Hai să mergem la Delfi!

Sarcini

- De ce probleme se plânge poetul?
- Localizează două cuvinte simbol și scrie ce simbolizează acestea.
- Ești de acord sau nu cu opiniile poetului? Documentează-ți opiniile.

2. Profeție

Poezia aparține colecției lui Argyris Chionis „Vocea tăcerii”, Poezii 1966-2000, „Va fi timp”

că marea se va usca

și corăbiile vor deveni caravane și

ele vor deveni sufletul nostru

de ert

și pescărușii

vise cu animale de companie

Va veni timpul

unde moartea

nu va mai fi fundul

dar soarele

și nostalgie

nu pământul

dar apa.

Apoi, și visul

își va schimba culoarea;
nu va mai fi albastru
dar galben.”

Sarcină:

Care crezi că este conținutul „Profeției”? Justifică-ți răspunsul cu trei indicatori textuali. Având în vedere că poezia este inclusă într-o colecție din 1966, crezi că „Profeția” se verifică în epoca actuală?

Resurse

Pe lângă manuale, se folosesc următoarele resurse:

Depozite digitale aprobate sau propuse de Ministerul Educației și de Institutul pentru Educație Politică

• Scenariile educaționale pentru literatură de pe portalul web Proteas. <http://proteas.greek-language.gr/scenarios.html>

Centrul de Limbă Greacă: Index al resurselor și instrumentelor digitale pentru cursurile de limbi străine din liceu. http://www.iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/B_Kyklos/Humanities/2017/evretirio_2017_final.pdf

„Fotodentro” - Agregator național de conținut educațional <http://photodentro.edu.gr/aggregator/>

Studiul noului elenism. Literatura și cultura greacă nouă www.snhell.gr

Evaluare:

Participarea la clasă: Evaluarea implicării elevilor în discuțiile din clasă despre influența a mediului asupra vieții umane.

• Înțelegerea conținutului textelor și a valorilor pe care acestea le proiectează ca ghiduri pentru viața modernă.

Claritatea formulării temei principale, care este legată de gradul de înțelegere a acesteia ideile și climatul emoțional al textului.

• Răspunsul elevilor care citesc la subiect, cu documentație și susținere suficientă a răspunsului cu referințe în text.

Concluzie:

Poate literatura să-i preocupe pe studenți astfel încât să-și schimbe atitudinea față de viață și să ia inițiativa de a acționa pentru a inversa situația? Poate literatura să ofere soluții practice sau chiar concepții teoretice care să ajute la schimbarea mentalităților? Probabil că nu. Dar arta, în general, nu oferă răspunsuri, ci pune întrebări, demonstrează probleme și ridică îngrijorări. Desigur, acest lucru nu este suficient. Merge puțin mai departe atunci când dezvoltă o etică a ecologiei, care privește alegerile noastre individuale, deoarece acestea pornesc de la trezirea și conștientizarea personală și ajung să ne schimbe viața de zi cu zi. Și, în același timp, atunci când dezvoltă o politică de acțiune ecologică, cu care umanitatea, de la municipalitatea locală până la comunitatea globală, va lua măsuri specifice și va asuma angajamente specifice.